

Usmernenie k individuálnej duchovnej starostlivosti

Bratislava 31. marca (TK KBS)

Hlavný hygienik SR vydal **usmernenie** o podmienkach, ktoré musia byť splnené pri "individuálnej duchovnej starostlivosti". Tú dnes **schválila** vláda.

„Vzhľadom na epidemiologickú situáciu a opatrenia nariadené Uznesením vlády SR je možné vysluhovanie svätých omší a liturgických obradov Veľkej noci iba online formou, pričom kostoly ostávajú otvorené.

Tento dokument usmerňuje, za akých podmienok je možná účasť na individuálnej duchovnej starostlivosti,“ píše sa v dokumente, ktorý prinášame v plnom znení.

Usmernenie hlavného hygienika Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2

Podmienky, ktoré musia byť splnené pri individuálnej duchovnej starostlivosti

Vzhľadom na epidemiologickú situáciu a opatrenia nariadené Uznesením vlády SR je možné vysluhovanie svätých omší a liturgických obradov Veľkej noci iba online formou, pričom kostoly ostávajú otvorené. Tento dokument usmerňuje, za akých podmienok je možná účasť na individuálnej duchovnej starostlivosti.

Individuálna duchovná starostlivosť sa skladá z:

- a) individuálnej duchovnej služby a
- b) individuálnej pastoračnej služby.

Individuálna duchovná služba zahŕňa najmä: individuálne spovedanie, individuálny duchovný rozhovor s duchovným. Duchovná služba môže zahŕňať aj psychickú prvú pomoc, kopingové stratégie zvládania stresu, krízy alebo smútenia pri strate blízkej osoby. Môže byť poskytovaná v prirodzenom prostredí (dom prijímajúcej osoby, príroda), zariadení (sociálnom, zdravotnom, výchovnom alebo azylovom) alebo v sakrálnom priestore (napr. kostol) alebo pastoračnom centre.

Individuálna pastoračná služba zahŕňa najmä: vysluhovanie sviatostí v prirodzenom prostredí osoby/ veriaceho, v ZSS, DOS, ústavných zdravotníckych zariadeniach, hospicioch a rehoľných spoločenstvách komunitného typu; zaopatrovanie chorých a sviatosť pomazania chorých. Touto službou môže byť poskytnutá aj Eucharistia veriacim. Môže byť poskytovaná v prirodzenom prostredí (dom prijímajúcej osoby, príroda), zariadení (sociálnom, zdravotníckom, výchovnom alebo azylovom) alebo v sakrálnom priestore (napr. kostol) alebo pastoračnom centre.

Podmienky, ktoré musia byť splnené pri poskytovaní duchovnej starostlivosti:

Vo výnimočných prípadoch odporúčame požiadať o individuálnu duchovnú a pastoračnú službu, ktorú je možné vykonať len:

1. ak zúčastňujúca sa osoba (prijímateľ duchovnej alebo pastoračnej služby resp.

sprevádzajúca a vysluhujúca) bude zdravá, a bez nariadených karanténnych opatrení,
2. pri dodržaní vopred (emailom, telefonicky) dohodnutého termínu a miesta duchovnej alebo pastoračnej služby, na vhodnom mieste, pri zabezpečení vhodných podmienok za dodržania protiepidemických opatrení.

Ad 1. zdravotný stav zúčastnených osôb na duchovnom a pastoračnom stretnutí

Podmienkou pre umožnenie individuálnej duchovnej služby je dobrý zdravotný stav zúčastnenej osoby (vrátane sprevádzajúcej osoby v prípade, ak to fyzický stav inej osoby vyžaduje).

Informácie o osobe prijímajúcej duchovnú starostlivosť je potrebné získať telefonicky alebo budú poskytnuté e-mailom. Osoba žiadajúca o individuálnu duchovnú starostlivosť musí poskytnúť pravdivé informácie o tom, či:

- má príznaky akútnej infekcie (horúčka, kašeľ, sťažené dýchanie, iné),
- bola v kontakte s osobou COVID-19 pozitívnu (v období kratšom ako 14 dní),
- jej bola nariadená samoizolácia príslušným všeobecným lekárom alebo hygienikom RÚVZ a ešte pretrváva,
- jej bola nariadená karanténa príslušným všeobecným lekárom a ešte pretrváva,
- je liečená alebo v izolácii pre COVID-19 v domácnosti alebo z dôvodu izolácie pre príchod inej osoby zo zahraničia v priebehu posledných 14 dní,

Ad 2. Termín individuálnej duchovnej služby

Bude vopred telefonicky alebo e-mailom dohodnutý a na konkrétny čas len pre jednu osobu. Nie je možné, aby sa na jeden termín dostavilo viac osôb. Výnimkou je doprava a asistencia osoby fyzicky odkázanej na pomoc inej fyzickej osoby.

Ad 3. Vhodné miesto a zabezpečenie vhodných podmienok duchovnej a pastoračnej starostlivosti

Ideálnym miestom pre vysluhovanie duchovnej služby je exteriér okolo kostola (záhrada) alebo dobre vetrateľný priestor. V prípade zlého počasia je možné duchovnú službu poskytnúť v budove (napr. v kostole, pastoračnom centre, fare, príbytku zúčastnenej osoby), v priestoroch ktorej sa môže pohybovať len obmedzený počet osôb (max 6). Dôležité je zabezpečiť vhodné miesto s možnosťou zabezpečiť požadované opatrenia.

Z tohto dôvodu je nutné:

- Na prístupných a označených miestach pre prípad potreby nutné zabezpečiť:
- alkoholový dezinfekčný prostriedok,
- jednorazové vreckovky a
- vhodný odpadkový kôš (vložené nie jedno, ale dve igelitové vrecká) na likvidáciu použitých vreckoviek.

Zúčastňujúca sa osoba na duchovnej a pastoračnej službe:

- Pri pohybe a účasti na duchovnom rozhovore alebo sv. spovedi používa osobné ochranné prostriedky, ktorými si kryje nos a ústa (respirátor).

- Pre osobnú potrebu by mala mať so sebou jednorazové vreckovky, igelitové vrečko (pre odkladanie použitých vreckoviek).
- Dodržiava osobnú a respiračnú hygienu - správny postup pri kašľaní, smrkaní a kýchaní s použitím jednorazových vreckoviek po zložení respirátora a otočení sa chrbtom k osobám v jeho okolí. V nevyhnutnom prípade, ak nemá urýchlenu k dispozícii vreckovku, nekýchča/nekašle do dlane, ale do rukáva v oblasti lakt'ovej jamky.
- Dodržiava dištančnú vzdialenosť najmenej 2 metre od inej osoby, napr. asistenta kňaza.
- Pri duchovnom rozhovore a sv. spovedi dodržiava odstup od spovedníka 2 metre (v prípade potreby - nedoslýchavosť i kratšiu vzdialenosť), nie je priamo tvárou ale bokom otočená k spovedníkovi. Vždy s ROR.
- Dodržiava organizačné opatrenia v priestoroch pred vstupom a po vstupe na vymedzené miesto pre duchovnú službu.
- Rešpektuje usmernenia v priestoroch určených pre duchovnú službu.
- Osoba poskytujúca duchovnú službu (duchovný):
- Nesmie poskytovať takúto službu v prípade:
 - klinických príznakov akútnej infekcie (zvýšená telesná teplota, kašeľ, sťažené dýchanie a pod.),
 - kontaktu s COVID-19 pozitívnou osobou,
 - nariadenej domácej izolácie, karantény a domácej liečby,
 - bez potvrdenia negatívneho výsledku po liečbe COVID-19,
 - bez testu Ag/ PCR viac ako 7 dní starého.
- Používa osobné ochranné pomôcky, ktorými si kryje nos a ústa (respirátor FFP2), chráni si oči (okuliare/ štít v prípade rozhovoru v bližšej vzdialenosti ako 2 metre napr. pri nedoslýchavých osobách).
- Dodržiava osobnú a respiračnú hygienu - správny postup pri kašľaní, smrkaní a kýchaní s použitím jednorazových vreckoviek po zložení rúška a otočení sa chrbtom k osobám v jeho blízkosti. V nevyhnutnom prípade, ak nemá urýchlenu k dispozícii vreckovku, nekýchča/nekašle do dlane, ale do rukáva v oblasti lakt'ovej jamky.
- Pre osobnú potrebu by mal mať so sebou jednorazové vreckovky, igelitové vrečko (pre odkladanie použitých vreckoviek).
- Pri duchovnej alebo pastoračnej službe dodržiava odstup od prijímajúcej zúčastnenej osoby 2 metre (v prípade potreby - nedoslýchavosť) i kratšiu vzdialenosť, nie je priamo otočený tvárou ale bokom k účastníkovi.
- Pri výmene respirátora dodržať správny postup pri skladaní z tváre tak, aby si nekontaminoval tvár a ruky. Následne si vydezinfikovať ruky a použiť nový/ čistý respirátor.
- V prípade, že bude spovedať ďalšiu osobu (pri dodržaní požiadaviek) a má vlhký respirátor, je to potrebné vymeniť za nový respirátor.

Ad 4. Individuálne sväté prijímanie:

- Osoba prístupujúca k svätému prijímaniu:
- Používa osobné ochranné prostriedky, ktorými si kryje nos a ústa (respirátor), vykonať dezinfekciu rúk alebo mať na rukách rukavice.
- Veriaci si na veľmi krátku chvíľu zloží respirátor, dostane hostiu do rúka vloží si ju do úst. Potom si prekryje ústa a nos respirátorom.
- Pre osobnú potrebu by mal mať so sebou jednorazové vreckovky, igelitové vrečko (pre odkladanie použitých vreckoviek).
- Dodržiava osobnú a respiračnú hygienu (správny postup).
- Dodržiava dištančnú vzdialenosť najmenej 2 metre od ostatných osôb.

- Kňaz/ duchovný:

Používa osobné ochranné pomôcky, ktorými si kryje nos a ústa (respirátor), ak nie je očkovaný, tak chráni si oči a ideálne by bolo na tvár použiť ochranný štít.

Pri svätom prijímaní dodržiava maximálny možný odstup od prijímajúcej osoby tak, aby mohol bez problémov vložiť hostiu do rúk prijímajúceho.

Po skončení svätého prijímania si správnym spôsobom zloží osobné ochranné pomôcky, umyje ruky mydlom a vydezinfikuje.

Ad 5. Individuálna psychická prvá pomoc, kopingové stratégie zvládania stresu, krízy (vrátane duchovnej krízovej intervencie) alebo smútenia pri strate blízkej osoby:

- Riadi sa bodmi ad 1–3,
- Dodržiavanie pravidiel ROR (minimálne 2 metrový odstup, respirátor, dezinfekcia rúk),

V prípade sprevádzania a poskytovania duchovnej služby osobe pozitívnej na COVID-19 sa riadi nasledovnými pravidlami:

- Ak je poskytovateľ (duchovný alebo terapeut) zaočkovaný 2. dávkou vakcíny proti SARS-CoV-2, je možné, aby za dodržiavania ROR a použitia OOPP (jednorazový plášť alebo overal, jednorazové rukavice, návleky, štít, respirátor a pokrývka hlavy) po dĺžku nevyhnutnú pre poskytnutie individuálnej služby (odporúčame najkratšiu možnú dobu) poskytol takúto službu v nevyhnutnom rozsahu a prostredí.

- Ak nie je poskytovateľ (duchovný alebo terapeut) zaočkovaný, alebo je iba po 1. dávke, môže takúto službu vykonať, iba ak nie je iná primerane kompetentná osoba, ktorá by ho nahradila s tým, že je potrebné následne absolvovať dobrovoľnú izoláciu po dobu 14 dní a najskeôr na 8. deň si urobiť PCR test.

Ján Mikas, hlavný hygienik Slovenskej republiky